

DE POLITIEK VAN GENEZING POLITIEGEWELD EN ALTERNATIEF ACTIVISME IN CALIFORNIË

De afgelopen jaren is het dodelijk politiegeweld richting etnische minderheden in de Verenigde Staten een speerpunt geworden in de aanhoudende strijd voor burgerrechten. Gemarginaliseerde en gecriminaliseerde gemeenschappen reageren op dergelijk overheidsgeweld op manieren die niet direct herkenbaar zijn als activisme. Ze gebruiken creatieve manieren om lokale omstandigheden aan te passen, zoals de gemeenschapsgenezingskring van Latino's.

We konden het gezang van de kinderen buiten bij het protest, horen – AMOR Y PAZ! LOVE AND PEACE!! – weliswaar gedempt door de muren en overstemd door het geluid van optrekkende auto's en getoeter. Het was een grijze middag in mei in Salinas, een boerenstadje in Californië waar bendes heersen. We hielden desondanks de lichten uit in het kantoortje van het buurtcentrum in de Latinowijk East Side, waar we zoals iedere maandag en donderdag bijeenkwamen voor de genezingskring La Colectiva de Mujeres.

De meeste leden van ons genezingscollectief (healing collective) voor vrouwen – Mexicaanse Amerikanen met een eigen bende verleden – hingen zojuist nog rond op de stoep, achter de jongens en meisjes die borden met de tekst “No More Violence, Amor y Paz, WE WANT TO TALK NOT FIGHT” omhoog hielden. Eentalige Mexicaanse ouders, net klaar met hun werk op de nabijgelegen aardbei- en slavelden, hingen daar ook rond. Ze keken naar hun kinderen die de borden omhoog hielden, hun vuisten in de lucht staken, en leuzen scandeerden. Daniel, een lid van het genezingscollectief voor mannen, stak houtskool aan en legde het op een brede schelp van Abalone, haalde verse kopal – een hars met de textuur van toffee – uiteen en legde het er bovenop. Hij liet

de zoete witte rookdampen richting de kinderen waaien. De rook drong door de kozijnen van het buurtcentrum, de plek van onze gemeenschappelijke círculo, een plek voor genezing.

Door de hectiek waren we uitgeput. Twee dagen hiervoor had een officier van de lokale politieafdeling een man genaamd Carlos Mejía, bij een bakkerij neergeschoten. Dit gebeurde slechts een paar blokken van Sanborn Street, een belangrijke doorgaande weg in Salinas. Negen dagen daarvoor had een andere officier een andere man, Osmar Hernández, neergeschoten voor een supermarkt niet ver van het buurtcentrum. Mejía was een tuinier, Hernández een lechuguero, ofwel sla-plukker. Angel Ruiz, een voormalig bendelid, was enkele maanden geleden eveneens doodgeschoten door de politie op het parkeerterrein van een fastfoodketen. En ook Frank Alvarado, net uit de gevangenis, zou spoedig hetzelfde lot ondergaan. Hij werd nog voor zonsopgang neergeschoten voor het huis van zijn moeder.

De protesten buiten trokken onze aandacht en waren verleidelijk – ze waren zo ongewoon en opwindend in dit stadje waar “nooit iets gebeurd, niets dat lijkt op activisme,” zoals mijn vriendin Shi zou zeggen. Directe acties zoals protest waren zeldzaam hier en werden doorgaans vermeden. De lokale bevolking kende immers

Net geschilderde bordes voor de protesttocht tegen politiegeweld, drogend in een park in East Salinas.

Foto: Megan Raschig

het belang van onder de radar en uit het zicht van de overheid te blijven. Maar de deelnemers aan de genezingscollectieven wisten dat zij in de kring moesten zijn, in plaats van bij het protest om iets te doen tegen het aanzwellende politiegeweld – als ze dit wilden overleven. In de kring stak Shi een bundel salie aan op het altaar, omringd door onze plastic stoelen. Ze blies om meer zuiverende rook te maken, bracht de rook vier maal naar haar toe, en gaf de salie door naar links.

Dood door geweld was niets bijzonders in Salinas, de hoofdstad van jeugdgeweld van Californië en een officieus grensgebied van rivaliserende bendes. Maar deze schietpartijen door de politie voor de ogen van de buurtbewoners bracht een reeks ongekende reacties teweeg. Ze vonden plaats in een tijdsbestek van zes maanden in 2014. Een periode waarin ook de dood van de Afro-Amerikanen Michael Brown en Eric Garner in Ferguson, Missouri en New York City veel publieke aandacht kreeg. Maar waar Brown en Garner bekende namen werden en een centrale plek in kwamen te nemen in de opkomende burgerrechtenbeweging #BlackLivesMatter, begonnen er ook vragen op te doemen waarom een Brown of Latino Lives Matter beweging niet op gang kwam.

Genezingskringen bieden een cruciale plek voor bewoners om samen te komen

Het nader bestuderen van de omstandigheden in Salinas geeft echter verschillende aanwijzingen over hoe opkomende politieke activiteit onder Latino's in de Verenigde Staten er uit zou kunnen komen te zien. En hoe het er nu al uit ziet. Naast de plotselinge en beperkte uitbraak van protest tegen lokaal politiegeweld, vermenigvuldigde vooral het aantal genezingskringen zich. Deze genezingskringen, gebaseerd op spirituele gebruiken afkomstig uit Meso-Amerikaanse en Native American tradities, vormen tastbare en fascinerende mogelijkheden voor Latinos om politiek actief te worden. In plaats van mee te doen aan publieke protesten, een zeer kwetsbare activiteit voor de vele gecriminaliseerde bewoners van Salinas, biedt het bijwonen van genezingskringen, waar veel sociale actoren bij betrokken zijn, een ontvankelijker en productiever alternatief. De publieke protesten waren weliswaar opwindend, maar werden eveneens makkelijk van de hand gewezen door lokale ambtenaren. Of, erger nog, zelfs neergezet als "rellen" waardoor deelnemers nog verder gecriminaliseerd

werden. Genezing bood de bewoners van Salinas daarentegen een vruchtbaar politiek perspectief, niet alleen om weerstand te bieden aan politiegeweld, maar ook om al lang bestaande relaties van ongelijkheid te repareren. Het bracht intergenerationele ervaringen van kolonialisme en migratie in verband met de hedendaagse criminalisering van migranten. Deze creatieve, toegankelijke en subtiele maar effectieve vormen van activisme op onconventionele locaties helpen ons om politieke actie elders beter te begrijpen - een essentiële heroverweging in het huidige tijdsgewricht van intense politieke verwarring en extremisme.

Criminalisering beperkt de mogelijkheid tot actie in de publieke ruimte

Kwetsbaar 'wonen' en creatieve aanpassing

Velden vol zachte groene sla en aardbeien omzomen Salinas en de gelijknamige vallei, wat de indruk van overvloedigheid wekt. De mistige Gavilan bergketen met haar gouden gloed ligt aan de horizon. Maar ondanks deze pastorale setting is Salinas een sterk verdeelde stad, met zowel zeer rijke als zeer arme inwoners. Deze diepe scheidslijnen zijn het gevolg van de hebzuchtige landbouwindustrie en een overrijverig privaat gevangeniscomplex. In beide sectoren is winst gestoeld op het uitbuiten van de levens en arbeid van de arme lokale Latinopopulatie. De groene en vitale rijen sla staan in schril contrast met een alomtegenwoordige en veelzijdige dood: migranten loonwerkers en hun gezinnen die langzaam vergiftigd worden door het gebruik van pesticiden; de gewelddadige moorden van te veel jonge Latino's; het nieuws dat elke avond rapporteert over de 'moordhoofdstad van Californië'; en het desastreuze politieoptreden dat het dragen van bende kleuren tieners verdacht maakt en leidt tot constante aanhouding, een aanpak ontwikkeld in de anti-guerilla strijd in Irak

Met slechts enkele uitnodigende publieke ruimtes en tegelijkertijd de constante aanwezigheid van lokale en federale politietroepen, voelt Salinas als een stad die door de staat

Azteekse dansers en gemeenschapsleden nemen deel aan een protesttocht tegen politiegeweld. Foto: Megan Raschig

Het verbranden van salie tijdens een Colective de Mujeres protest in de buurt van de plek waar Frank Alvarado werd doodgeschoten; de vierde dode door politiegeweld in 2014.

Foto: Megan Raschig

zowel aan zijn lot overgelaten wordt als diep gewantrouwd wordt. Mexicaans-Amerikaanse minderheden, behorende tot de onderklasse en middenklasse, vormen er de meerderheid en worden systematisch gecriminaliseerd. Er heersen sterke aannames over hun inherente criminaliteit gebaseerd op stereotypen zoals de (illegale) loonwerkmigrant en het (criminele) bendelid. In heel de Verenigde Staten zijn beleidsmaatregelen ontwikkeld zoals Stop and Frisk (het proactief staande houden en fouilleren op straat, waarbij etnisch profileren vaak de regel en niet de uitzondering is) in New York City en landelijke initiatieven zoals Secure Communities en Street Terrorism. Deze maatregelen geven de overheid het mandaat om iedereen te verdenken als potentieel drugsgebruiker, illegale migrant, of bendelid. Ze maken alledaagse plekken en tekens zoals de stoep, stopborden en winkelpuien tot plekken van mogelijk immense vrees.

Activisten tegen overheidsgeweld en politiemoorden roepen steeds vaker op tot genezing

Wijdverbreide en aanhoudende criminalisering maakt niet alleen alledaagse bezigheden in publieke ruimtes erg moeilijk, kwetsbaar of zelfs ondraagbaar, maar maakt daarnaast veel vormen van openbaar protest, die normaliter passen binnen een liberaal politiek gedachtegoed, gevaarlijk of onmogelijk. Om een voorbeeld te geven: in de nasleep van de moord op Carlos Mejia, de derde door de politie in 2014 in Salinas, trokken linkse anarchisten uit de nabije Bay Area naar Salinas. Zij probeerden daar lokale bewoners aan te zetten tot verzet tegen de lokale politie. Door publiek bezit te vernielen, politiefaciliteiten in brand te steken, of simpelweg borden te dragen met daarop vijandige teksten als "FUCK THE POLICE". Toen de lokale bewoners weigerden hieraan mee te doen – en er voor kozen genezingskringen te organiseren waaraan bewoners, lokale politici en politieagenten meededen – beschuldigden de anarchisten hen ervan bange marionetten te zijn die niet in verzet kwamen tegen hun eigen onderdrukking. Maar wat deze activisten niet begrepen, was dat precies deze criminalisering de mogelijkheid tot actie in de publieke ruimte beperkte. En dat er juist een zeer urgente taak lag om met gepaste antwoorden op lokale omstandigheden te komen.

In de ontelbare gecriminaliseerde minderheidsgemeenschappen in Amerika neemt politieke actie creatieve vormen aan en past zich hierbij aan de lokale situatie aan. Deze acties zijn daarbij niet altijd direct herkenbaar als activisme. Genezing kon in Salinas ontstaan als een vorm van politieke actie, ten dele als het gevolg van langdurige

filantropische investeringen in gezondheidsvoorzieningen voor de lokale gemeenschap – dit was op haar beurt weer het resultaat van collectieve actie van loonwerkers in de jaren 60 en 70 – en ten dele omdat genezing resoneert met een nog steeds sterk aanwezig Meso-Amerikaans wereldbeeld en spiritualiteit. Genezingskringen bieden een cruciale plek voor bewoners om samen te komen, waar zij leren om te gaan met de pijnlijke en gekmakende ervaringen van overheidsgeweld in hun eigen buurt.

Door getuige te zijn van elkaars worstelingen en vaak gedeeld leed werden nieuwe banden van onderlinge solidariteit gesmeed. Gesprekken kwamen op gang, en er werden plannen gemaakt om het geweld aan te pakken. Lokale ambtenaren en politieagenten die deelnamen aan de kringen konden de door andere bewoners gedeelde ervaringen van structureel racisme niet negeren. Noch konden zij hun eis om niet als criminelen maar als mensen behandeld te worden, negeren. Genezing kwam tot stand en werd voelbaar. Deelnemers gingen de wereld – en hun plek daarin – anders bekijken, als een wereld die verwondt en waarin constante genezing nodig is. Deze oefeningen en vernieuwde manieren van samenleven staan aan de basis van nieuw overheidsbeleid genaamd Governing for Racial Equity. Dit beleid beoogt gemeenteambtenaren en buurtbewoners te betrekken in nieuwe samenwerkingsbanden op basis van genezing.

En ondertussen ontmoet de Colectiva de Mujeres nog steeds twee keer per week in een genezingskring op Sanborn Street, en creëert zo een ruimte voor 'rauwe vrouwen' om samen te komen, te praten, en zichzelf en de wereld te genezen. Een daad die zo revolutionair is dat, zoals Shi het zegt, "het daadwerkelijk geschiedenis is".

De scheidslijnen genezen

Activisten tegen overheidsgeweld en politiemoorden, op zoek naar nieuwe manieren om een oude burgerrechtenstrijd te voeren, roepen steeds vaker op tot genezing. Angela Davis, een Afro-Amerikaans icoon, heeft recent (in 2016) genezing in de spotlights gezet door het als essentieel voor hedendaags verzet te benoemen. En vele anderen maken gebruik van het werk van de black-queer wetenschapper Audre Lorde. Zij formuleert zelfhulp als een vorm van oorlogvoering – "self-care is warfare." Maar hoe genezing daadwerkelijk als een vorm van politieke actie werkt, verdient verdere aandacht van activisten, van wetenschappers en van iedereen die er naar verlangt te bouwen aan een heden en toekomst die minder dystopisch zijn. Degenen die beperkt worden in hun samenkomen in publieke ruimten door systematische en aanhoudende criminalisering, ontwikkelen vaak alternatieve ruimten om samen te komen. Vandaaruit kunnen zij interveniëren in hun eigen sociale omstandigheden. Met andere woorden, hier cultiveren zij nieuwe banden in een verdeelde samenleving om zo een andere wereld op te bouwen.

Literatuurselectie

Lorde, A. (1988) *A Burst of Light: Essays*. First Edition edition. Ithaca, N.Y.: Firebrand Books.

Raschig, M. (2016) *Not Yet? Ya Basta: Healing and the Horizons of an Otherwise in Salinas, California*. Amsterdam: Proefschrift Antropologie Universiteit van Amsterdam.

Megan Raschig (m.s.raschig@uva.nl, www.meganraschig.com) is postdoctoraal onderzoeker en docent Culturele Antropologie aan de Universiteit van Amsterdam. In haar proefschrift *Not Yet? Ya Basta: Healing and the Horizons of an Otherwise in Salinas, California* onderzoekt zij de politiek van genezing en het activisme van de vrouwen van Colectiva de Mujeres. Dit artikel is uit het Engels vertaald door Cody Hochstenbach (met dank aan Lex Kuiper en Megan Raschig).